

ဘာသာစကားထိတွေ့မှုပုံစံများကို လူမှုဘာသာဗေဒအမြင်ဖြင့်လေ့လာခြင်း

နန်းဝေစံ*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းတွင် ဘာသာဗေဒပညာရပ်၏ပညာရပ်ခွဲတစ်ခုဖြစ်သော လူမှုဘာသာဗေဒ ပညာရပ်ရှိ ဘာသာ စကားထိတွေ့မှု သဘောတရားနှင့် ဘာသာစကားထိတွေ့မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်း ရင်းများ ဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အကြောင်းရင်းတို့ကို သုတေသနပြု လေ့လာတင်ပြ ထားပါသည်။ ထို့နောက် ဘာသာစကားထိတွေ့မှုရသည့် အကြောင်းရင်းများ အပေါ်မူတည်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘာသာစကားထိတွေ့မှု ပုံစံများဖြစ်သည့် ဘာသာစကားများကို တက်ရိုက်ချေးငှားအသုံးပြုခြင်း၊ အသံဖလှယ်ချေးငှားအသုံးပြုခြင်း၊ ဘာသာပြန် မွေးစားအသုံးပြုခြင်း၊ ပေါင်းစပ်မွေးစား အသုံးပြုခြင်း၊ အတိုကောက်စကားလုံး အသုံးပြုခြင်း၊ စကားသင်္ကေတ ရောနှောအသုံးပြုခြင်း စသည့် ဘာသာစကား ထိတွေ့မှုပုံစံများကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ဤသို့တင်ပြရာတွင် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ဘာသာစကား အဖွဲ့အစည်းမတူသော မြန်မာဘာသာ စကားတွင် လက်ရှိအသုံးပြုလျက်ရှိသော ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ အင်္ဂလိပ် စသည့် ဘာသာစကား များမှ မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ရောက်ရှိ နေသော စကားလုံးများကို အဓိကထား လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရ။   **။ဘာသာစကား၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စကားလုံး၊ ချေးငှား၊ မွေးစား၊ ထိတွေ့မှု၊ ဝေါဟာရ ။**

နိဒါန်း

လူမှုဘာသာဗေဒပညာရပ်တွင် ဘာသာစကားထိတွေ့မှုသည်လည်း မဖြစ်မနေကြုံတွေ့ရမည့် ဖြစ်ရပ် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားများထိတွေ့ရာ၌ ဘာသာစကားထိတွေ့မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းရင်း များရှိပါသည်။ ထိုအကြောင်းရင်းများမှာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အခြေခံ အကြောင်းတရားများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအကြောင်းရင်းပေါ်မူတည်၍ ဘာသာစကားတို့သည် ထိတွေ့မှု ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ထိတွေ့ကာ မြန်မာဘာသာစကားများအတွင်း ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ဘာသာစကားများ ထိတွေ့ရာတွင် ဘာသာစကား များအတွင်း ဘာသာစကားပြောင်းလဲမှု၊ စကားလုံးဝေါဟာရအသစ်များ တိုးပွားမှု၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အသစ်များ တိုးပွားလာမှု၊ မွေးစားစကားလုံးများပေါ်ပေါက်လာမှု စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ အင်္ဂလိပ် ဘာသာ စကားများ ထိတွေ့ရာမှ မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း စကားလုံး ဝေါဟာရအသစ်များ တိုးပွားလာမှုကို လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။

၁။ လူမှုဘာသာဗေဒသဘောတရား

သမိုင်းဦးခေတ် နောက်ပိုင်းကာလ လူသားတို့၏အသိဉာဏ်ပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပြီး နောက်ပိုင်း တွင် လူတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တွေ့ဆုံကြရာတွင် ဆက်သွယ်မှုကြားခံအဖြစ် ဘာသာ စကားကို အသုံးပြု၍ ဆက်သွယ်ခဲ့ကြသည်။ သမိုင်းဦးခေတ်ကာလနောက်ပိုင်းတွင် လူတို့၏ ဆက်သွယ်မှုကြားခံအဖြစ် ဘာသာ စကားသည်မရှိမဖြစ်သော ဆက်သွယ်ရေး သင်္ကေတအဖြစ် အရေးပါလာခဲ့သည်။ ထိုသို့လူသားတို့၏ ဆက်သွယ်ရေးတွင်မရှိမဖြစ် အရေးပါလာသော ဘာသာ စကားနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉ရာစုခေတ်လောက်ကပင် ဘာသာစကားကို သိပ္ပံနည်းကျလေ့လာသော ဘာသာစကားပညာရှင်များ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၂၀ ရာစုဝန်းကျင်တွင် ဘာသာစကားကို

* ဒေါက်တာ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး၊ မြန်မာစာဌာန၊ ကွန်ပျူတာတက္ကသိုလ်(သထုံ)

သိပ္ပံနည်းကျလေ့လာသော ပညာရပ်သည် အထူးထွန်းကားလာခဲ့ သည်။ ထိုသို့ဘာသာစကားကို သိပ္ပံနည်းကျလေ့လာသော ပညာရှင်များကို ဘာသာဗေဒပညာရှင်များ အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။

ဘာသာဗေဒပညာရှင်များက ဘာသာစကားကို လူသားတို့၏စိတ်ခံစားမှုများကို ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ဆက်သွယ်မှုပြုရန် အသုံးပြုကြသည်။ ဘာသာစကားဟူသည် စကားသံများ^၁ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော သင်္ကေတ စနစ်^၂ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ယင်းစနစ်သည် အများသဘောတူသတ်မှတ်ထားသည့် စနစ်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားတွင် စကားသံများ၊ စကားလုံးများ^၃၊ ဝါကျများ^၄၊ အဓိပ္ပာယ်များ^၅ ပါဝင်ပါသည်။ ဘာသာစကား ကို သိပ္ပံနည်းကျလေ့လာရာ၌ ဘာသာစကားအဆောက်အအုံစနစ်များ^၆နှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ^၇ပေါ်တွင် အခြေခံ၍လေ့လာပါသည်။ ဘာသာဗေဒပညာရပ်ထဲတွင် ဘာသာရပ် ခွဲပေါင်းများစွာရှိသည့်အနက် လူမှု ဘာသာဗေဒ^၈ ပညာရပ်သည်လည်း ၂၀ရာစုနှောင်းပိုင်း ကာလများတွင် အထူးထွန်းကားလာခဲ့သည်။

လူမှုဘာသာဗေဒသည် ဘာသာစကားနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းကြားရှိ အပြန်အလှန်ဆက်စပ်မှုကို လေ့လာ သည့်ပညာရပ်ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားတစ်ခုကို လေ့လာရာ၌ ထိုဘာသာစကားကို အမှန်တကယ် ပြောဆိုနေ သော လူမှုဝန်းကျင်ရှိ လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်စပ်လေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။

လူမှုဘာသာဗေဒဝေါဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရှင်အသီးသီးက အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး။

၂၁-ရာစုအဘိဓာန်တွင် ချိန်ဘာ^၉က

လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုနှင့် ယင်း၏ဘာသာစကား ဆက်နွယ်နေပုံကို လေ့လာသည့်ဘာသာရပ်ဖြစ် သည်^{၁၀} ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။

ဝဲလင်တန်တက္ကသိုလ် အင်္ဂလိပ်စာပေနှင့်ဘာသာစကားဌာနမှ ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဂျေဘီပရိုက်^{၁၁} က လည်း လူမှုရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကို အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေနှင့် အထူးပြုလေ့လာသော ဘာသာရပ်^{၁၂}ဖြစ်သည်။ ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။

ဟတ်ဆန်^{၁၃} က ဘာသာစကားကို လူမှုရေးနယ်ပယ်နှင့် ဆက်စပ်လေ့လာခြင်း^{၁၄} ဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့ သည်။

လူမှုဘာသာဗေဒပညာရှင်များထဲတွင် အထူးထင်ရှားသူမှာ ကဗျာဆရာနှင့် ဒဿနိကပညာ ရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သူဟာဗာစီကာရိုင်း^{၁၅} ဆိုသူဖြစ်သည်။ ကာရိုင်းကလူမှုဘာသာဗေဒ၏ မူရင်းအခေါ် ဖြစ်သော SOCIOLOGICAL LINGUISTICS ဟူသည့်ဝေါဟာရကို ၁၉၅၂-ခုနှစ်တွင် စတင်တီထွင်အသုံးပြု ခဲ့သည်။

¹ linguists
² speech sounds
³ sign system
⁴ words
⁵ sentences
⁶ meaning
⁷ systems
⁸ principles
⁹ Sociolinguistics
¹⁰ Chamber
¹¹ Chamber, 1996, 1330
¹² Pride
¹³ Pride, 1970, 287
¹⁴ Hudson
¹⁵ Hudson, 1980, 1
¹⁶ Harver C Currie

ကာရိုင်းက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ပြောဆိုသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား၏ လူမှုရေး ဆိုင်ရာ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို စူးစမ်းလေ့လာခဲ့သည်။ ကာရိုင်းကဘာသာဗေဒဆိုင်ရာ သုတေသနတွင် ကွက်လပ် ဖြစ်နေသည့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည့် အချက်များကို ထောက်ပြခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် လူမှုဘာသာဗေဒဟူသည် ဘာသာစကားကိုလေ့လာရာတွင် သဒ္ဒါဖွဲ့စည်းမှုထက် မည်သူက မည်သူ့ကို မည်သည့်နေရာ မည်သည့်အချိန်တွင် မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဘာသာစကားကို မည်သို့ မည်ပုံ ပြောဆိုသည်ဟူသော အချက်များကို အဓိကထားပြီး လေ့လာသည့်ပညာရပ်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ဘာသာစကားထိတွေ့မှု

ဘာသာစကားတူသော လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင်ဖြစ်စေ၊ ဘာသာစကားမတူသော လူမှု အဖွဲ့အစည်းတွင် ဖြစ်စေ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးသော်လည်းကောင်း၊ မိသားစုတစ်စုနှင့်တစ်စုသော လည်းကောင်း၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခုသော်လည်းကောင်း ဘာသာစကားချင်းထိတွေ့ပြောဆို ဆက်ဆံကြရသည်။ ထိုမှဘာသာ စကားထိတွေ့မှု^၁ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ဘာသာစကားထိတွေ့မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းရင်းများစွာ ရှိသည့်အနက် နိုင်ငံရေး၊^၂ စီးပွားရေး၊^၃ လူမှုရေး၊^၄ အရ ထိတွေ့မှု တို့သည် အထင်ရှားဆုံးဖြစ်သည်။

၂။ ၁။ နိုင်ငံရေးအရထိတွေ့မှု

နိုင်ငံရေးအရထိတွေ့မှုဆိုရာ၌ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဘာသာ စကား အဖွဲ့အစည်း မတူသောလူမျိုးများ ထိတွေ့ဆက်ဆံကြရာမှ နိုင်ငံရေးအရဘာသာစကား ထိတွေ့မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့နိုင်ငံရေးအရ ဘာသာစကားထိတွေ့ရခြင်း၏ အကျိုးဆက်မှာ အုပ်စိုးသူ၊ အုပ်ချုပ်သူတို့၏ ဘာသာစကားသည် အုပ်ချုပ်ခံ၊ လက်အောက်ခံနိုင်ငံ၏ ဘာသာစကား များအတွင်း ဝင်ရောက်စိုးမိုး နေရာယူလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုနယ်ချဲ့စနစ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘာသာစကားထိတွေ့မှုဟု လည်းဆိုကြသည်။

၂။ ၁။ နိုင်ငံရေးအရထိတွေ့မှု

နိုင်ငံရေးအရထိတွေ့မှုဆိုရာ၌ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဘာသာ စကား အဖွဲ့အစည်း မတူသောလူမျိုးများ ထိတွေ့ဆက်ဆံကြရာမှ နိုင်ငံရေးအရဘာသာစကား ထိတွေ့မှု များ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့နိုင်ငံရေးအရ ဘာသာစကားထိတွေ့ရခြင်း၏အကျိုးဆက်မှာ အုပ်စိုးသူ၊ အုပ်ချုပ်သူတို့၏ ဘာသာစကားသည် အုပ်ချုပ်ခံ၊ လက်အောက်ခံနိုင်ငံ၏ ဘာသာစကားများအတွင်း ဝင်ရောက်စိုးမိုး နေရာယူလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုနယ်ချဲ့စနစ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘာသာ စကားထိတွေ့မှုဟုလည်း ဆိုကြသည်။

နယ်ချဲ့စနစ်အရ အုပ်စိုးခံ (သို့မဟုတ်) အမှီခိုခံနိုင်ငံတစ်ခုက မွေးစား၍သော်လည်းကောင်း၊ ရုံးသုံးစကား အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ ကိစ္စအဝဝတို့အတွက် အသုံး ပြုရာတွင် ယင်းနိုင်ငံ၏ မိခင်ဘာသာစကား^၅နှင့် ယှဉ်တွဲ၍ဖြစ်စေ၊ အစားထိုး၍ဖြစ်စေ အသုံးပြုသော စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုအရ အားသာသောနိုင်ငံ၏ စကားကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

¹ Language Contact
² political
³ economical
⁴ social
^၅ mother tongue

ဤတွင်နိုင်ငံရေးအရ အားသာသူတို့၏ဘာသာစကားကို အားနည်းသ အုပ်ချုပ်ခံတို့က အတုယူ မွေးစား ပြောဆိုကြ၍ အုပ်ချုပ်ခံတို့၏ ဘာသာစကားကိုမူ အားသာသူတို့က အတုယူအသုံးပြုခြင်းမရှိပေ။ ထိုဘာသာ စကားသည် အုပ်စိုးခံသူတို့အသုံးပြုသော ဘာသာစကား^၁ ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးကြောင့် ဘာသာစကားအချင်းချင်း ထိတွေ့မှုဖြစ်ရာတွင် ဘာသာစကားတိုးပွားခြင်း^၂၊ မွေးစား စကားလုံးများ^၃ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၊ နှစ်ဘာသာသုံးစနစ်^၄ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းစသည့်ဖြစ်ရပ်များ ကြုံတွေ့ရ လေ့ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးအရထိတွေ့မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘာသာစကားမှာ အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကား၊ ဂျပန်ဘာသာစကားနှင့် မွန်ဘာသာစကားတို့မှာထင်ရှားသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှာ မူကမ္ဘာသုံးဘာသာစကား ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ယနေ့ထက်တိုင် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ထိတွေ့မှု ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေပြီး တွင်ကျယ်စွာအသုံးပြုလျက် ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဂျပန်ဘာသာစကားမှ ရယူ အသုံးပြုထားသည့် စကားလုံးများမှာ ရှေးကအသုံးပြုခဲ့ကြသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် အသုံးပြုမှု နည်းပါ သွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မွန်ဘာသာစကားသည်လည်း နိုင်ငံရေးအရထိတွေ့ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း တွင် လူမှုရေး အရ ဆက်လက်ထိတွေ့မှု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

၂.၂။ စီးပွားရေးအရထိတွေ့မှု

ဒေသတစ်ခုနှင့် တစ်ခု၊ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ ကုန်စည် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရန် ခရီးသွားလာကြရင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် လူတို့တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ လူမျိုးစု တစ်စုနှင့် တစ်စု စကားပြောဆို အဆက်အသွယ်ပြုလုပ်ကြရာမှ ဘာသာစကားများထိတွေ့ကြသည်။ ယင်းကို စီးပွားရေး အရထိတွေ့မှုဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

စီးပွားရေးအရထိတွေ့မှုသည် နယ်စပ်ဒေသများ၊ ဆိပ်ကမ်းဒေသများသည် ထင်ရှားသည်။ နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံကုန်စည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုပြုကြခြင်း၊ ကုမ္ပဏီများတည်ထောင်ခြင်း၊ စက်ရုံ များအသစ်ဖွင့်လှစ်ခြင်း စသည့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအရ တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ အပြန်အလှန် သွားလာ ၍လုပ်ငန်းများ ကူးလူးဆက်သွယ်ကြရသည်။ ထိုအခါလူမျိုးမတူ၊ ဘာသာစကားမတူသောသူတို့ အချင်းချင်း ထိတွေ့ပြောဆို ဆက်ဆံရာမှအစပြု၍ ဘာသာစကားတို့သည်လည်း ထိတွေ့လာရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီးပွားရေးအရ ထိတွေ့မှုဖြစ်ပေါ်သော ဘာသာစကားများအနက် မြန်မာဘာသာ စကားနှင့် ထိတွေ့မှုအများဆုံးမှာ ပါဠိဘာသာစကား၊ သက္ကတဘာသာစကားနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားပင်ဖြစ်သည်။ ပါဠိဘာသာစကားနှင့် သက္ကတဘာသာစကားက အသုံးပြုသော အိန္ဒိယနိုင်ငံသား တို့သည်ပထမဦးစွာ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများသို့ ကုန်စည်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရင်း၊ နယ်မြေသစ်ရှာဖွေရင်း ဝင်ရောက်လာရာ ထိုအိန္ဒိယသားတို့နှင့်အတူ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု များလည်းရောက်ရှိခဲ့သည်။ စီးပွားရေးအရ ထိတွေ့မှုကြောင့် မြန်မာဘာသာ စကား အတွင်း ယနေ့ ထက်တိုင် အသုံးအများဆုံး အထင်ရှားဆုံး ဘာသာစကားမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားဖြစ် သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် ပထမဦးစွာ စီးပွားရေးအရ မြန်မာနိုင်ငံသို့ဝင်ရောက်လာခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံရေး အရထိတွေ့ခဲ့ကြ သည်။ ယနေ့ခေတ်တွင်မူ ပညာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတို့ အရ ထိတွေ့မှုများ ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိ သည်။

^၁ language of the ruler
^၂ language derivation
^၃ loan words
^၄ bilingualism

၂၂၃။ လူမှုရေးအရထိတွေ့မှု

ဘာသာစကားမတူသော လူ့အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုရှိ လူမျိုးတစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး ထိတွေ့ရင်းနှီးပေါင်းသင်း ဆက်ဆံကြရာမှ မတူသောဘာသာစကားနှစ်ခု ထိတွေ့ကြခြင်းသည် လူမှုရေးအရထိတွေ့မှုပင်ဖြစ်ပါသည်။ လူမှုရေးအရထိတွေ့မှုတွင် ဘာသာစကားမတူသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများ ယဉ်ကျေးမှုအရ ဘာသာစကား ကူးလူးဆက်ဆံခြင်း၊ ဘာသာရေးအရ ဘာသာစကား ကူးလူးဆက်ဆံခြင်း၊ ပညာရေးအရ ဘာသာစကား ကူးလူးဆက်ဆံခြင်းတို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုတစ်ခု (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်း ဘာသာစကားမတူသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးအချင်းချင်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရင်းနှီးချစ်ခင် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြရာမှ ဘာသာစကားထိတွေ့မှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

လူမျိုးစုတစ်စုနှင့်တစ်စု၊ တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ၊ ဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ယုံကြည်ကိုးကွယ်သော အယူဝါဒ များကိုအကြောင်းပြု၍ ဘာသာစကားမတူသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများကြား ဘာသာစကား ထိတွေ့မှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

ယနေ့တိုးတက်ထွန်းကားလာသော သိပ္ပံဓာတ်ကြီးတွင် ဓာတ်မီသိပ္ပံနည်းပညာရပ်များကို သင်ယူရာမှလည်းကောင်း၊ မသင်မနေရအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားဘာသာရပ်များကို သင်ယူရာမှ လည်းကောင်း၊ ပညာရေး နှီးနှောဖလှယ်ပွဲများအရ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ ပညာရပ်များနှီးနှော ဖလှယ် ကြရာမှ လည်းကောင်း ပညာရေးအရ ဘာသာစကားထိတွေ့မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားများအချင်းချင်း ယဉ်ကျေးမှုအရ လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေးအရလည်းကောင်း၊ ပညာရေးအရလည်းကောင်း ထိတွေ့မှုများ ဖြစ်ပေါ်ကြသည်။ ထိုထိတွေ့မှုများသည် လူမှုရေးအရ ဘာသာစကားထိတွေ့မှုများတွင် အကျုံးဝင်ပါသည်။

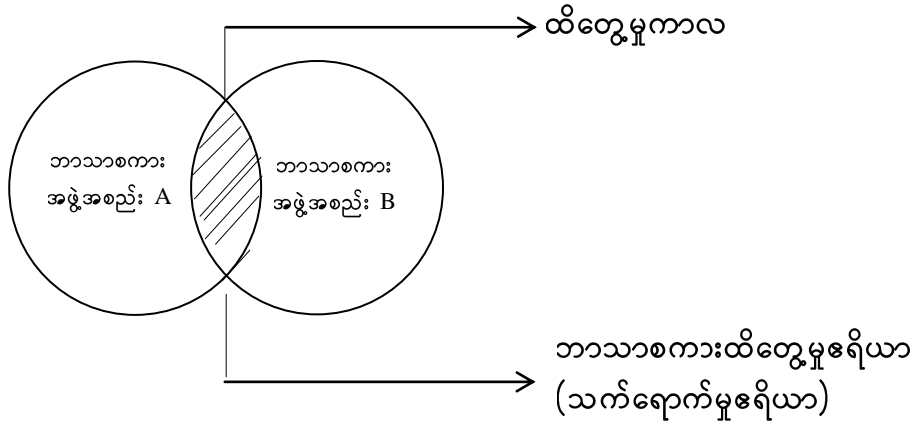
မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမှုရေးအရ မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ထိတွေ့မှုဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဘာသာစကားများ များစွာရှိသည့်အနက် ပါဠိဘာသာစကား၊ သက္ကတဘာသာစကား၊ မွန်ဘာသာစကား၊ ရှမ်းဘာသာစကား၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားတို့မှ စကားလုံးများမှာ မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ယနေ့ထက်တိုင် တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုလျက် ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

အိန္ဒိယမှဝင်ရောက်လာသော အိန္ဒိယသားတို့နှင့်အတူ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒလည်း ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုအိန္ဒိယ သားတို့နှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရာမှ လည်းကောင်း၊ ပါဠိပိဋကတ်တော်များကိုလေ့လာရာမှ လည်းကောင်း ပါဠိဘာသာစကားနှင့် သက္ကတဘာသာစကားမှ စကားလုံးတို့သည် မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ဘာသာရေးကို အကြောင်းပြု၍ လူမှုရေးအရ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။

မွန်ဘာသာစကားပြောသော မွန်လူမျိုးနှင့် ရှမ်းဘာသာစကားပြောသော ရှမ်းလူမျိုးတို့မှာ မြန်မာတစ်နိုင်ငံ အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားများဖြစ်ကြသည်။ ဤတွင် တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်းလူမှုရေးအရ ထိတွေ့ရာမှ မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း မွန်ဘာသာစကားနှင့် ရှမ်းဘာသာစကားမှ စကားလုံးများ ဝင်ရောက်လာခဲ့ပါသည်။

ဘာသာစကားမတူသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုတို့သည် အထက်ပါနိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ဘာသာရေး၊ ပညာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုစသည့် လူမှုရေးအကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာကြောင့် ဆုံစည်းမိကြသော အခါ ဘာသာစကား ထိတွေ့မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားနှစ်ခုထိတွေ့ရာမှ အောက်ပါဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်ပါသည်။

ပုံတွင် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း A နှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း B တို့သည် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း မတူကြပေ။ ထိုမတူသော အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး စသည့် အကြောင်းရင်းများအနက် အကြောင်းရင်းတစ်ခုခုကြောင့် ဆုံစည်းမိကြသောအခါ ဘာသာစကား ထိတွေ့မှု ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ပုံတွင် မျဉ်းစောင်းပြထားသောနေရာသည် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း A နှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း B တို့ ထိတွေ့ရာနေရာဖြစ်ပြီး ထိတွေ့မှုကာလပေါ်မူတည်၍ အပြန် အလှန် သက်ရောက်မှု ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဘာသာစကားထိတွေ့မှုဧရိယာ (သို့မဟုတ်) သက်ရောက်မှု ဧရိယာ^၁ ဖြစ်သည်။

ထိုသက်ရောက်မှုဧရိယာအတွင်း ဘာသာစကားပြောင်းလဲမှုဖြစ်နိုင်သည်။ ဘာသာစကား အဖွဲ့အစည်း A နှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း B တို့ ထိတွေ့ရာနေရာ၌ ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း A တွင် လည်းကောင်း၊ ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း B တွင်လည်းကောင်း ပြောင်းလဲမှုဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း A နှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း B နှစ်ခုစလုံးတွင် ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ ပြောင်းလဲရာ၌ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြောင်းလဲနိုင်သကဲ့သို့ အနည်းအကျဉ်း ပြောင်းလဲခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိတွေ့မှုအတိုင်းအတာ အချိန်ကာလများလေ ပြောင်းလဲခြင်းများ လေ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဘာသာစကားထိတွေ့မှုကြောင့် ဘာသာစကားပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ ဘာသာစကား ထိတွေ့မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘာသာစကားပြောင်းလဲမှုကို ပြင်ပပြောင်းလဲမှု^၂ဟု ခေါ်ပါသည်။ ပြင်ပပြောင်းလဲမှု၏ ထင်ရှားသော ဝိသေသလက္ခဏာတစ်ရပ်မှာ စကားလုံးချေးငှားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ဘာသာစကားထိတွေ့မှုပုံစံများ

ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားများထိတွေ့ကြရာ၌ ဘာသာစကားတို့သည် အောက်ဖော်ပြပါ ထိတွေ့မှုပုံစံများဖြင့် ထိတွေ့ခဲ့ကြပါသည်။ ယင်းတို့မှာ -

- (၁) တိုက်ရိုက်ချေးငှားခြင်း^၃
- (၂) အသံဖလှယ်ချေးငှားခြင်း^၄
- (၃) ဘာသာပြန်မွေးစားခြင်း^၅

^၁ area of interation
^၂ external change
^၃ borrowing
^၄ borrowing transliteration

(၄) ပေါင်းစပ်မွေးစားခြင်း^၂

(၅) အတိုကောက်အသုံးပြုခြင်း^၃

(၆) စကားသင်္ကေတရောသုံးခြင်း^၄ တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားတို့ အချင်းချင်းထိတွေ့ရာတွင် အထက်ပါ ထိတွေ့မှုပုံစံများဖြင့် အများဆုံးထိတွေ့ကာ စကားလုံးများ ရယူအသုံးပြုထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရ ပါသည်။

၃.၁။ တိုက်ရိုက်ချေးငှားခြင်း

ဘာသာစကားထိတွေ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အကြောင်းများကြောင့် ဘာသာစကားမတူသော လူမှုအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခုထိတွေ့ကာ ဘာသာ စကားချင်း ထိတွေ့မှုဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ထိုအခါ ဘာသာစကားတစ်ခုမှ စကားလုံးများကို အခြား ဘာသာစကားတစ်ခုက ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းမရှိဘဲ တိုက်ရိုက်ချေးငှားယူလေ့ရှိသည်။ ယင်းကို ဆရာကြီး ဦးတင်လှက တိုက်ရိုက်ချေးငှားခြင်းသည် ဘာသာခြားစကားလုံးအတိုင်း မပြုမပြင်မပြောင်းမလဲ အသွင်မပျက်မွေးစားခြင်း^၅ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ပါဠိ၊ သက္ကတဘာသာစကားမှ စကားလုံးများကို တိုက်ရိုက်ချေးငှား အသုံးပြုထားသော စကားလုံးများ များစွာရှိပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ပါဠိသက္ကတဘာသာ စကားတို့ ထိတွေ့ချိန်ကိုမူ အတိအကျမပြောနိုင်ပေ။ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းထောင်ချီခန့်ကပင် စတင် ထိတွေ့ ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ပါဠိဘာသာစကားမှ တိုက်ရိုက်ချေးငှား အသုံးပြုထားသော စကားလုံး များမှာ -

- ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ
- မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ
- လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ
- တဏှာ၊ ရာဂ၊ ထာဝရ
- စေတနာ၊ ဝါသနာ၊ ဥပမာ
- ဒုက္ခ၊ သုခ၊ ရာဂ၊ မာန

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် သက္ကတဘာသာစကားမှ တိုက်ရိုက်ချေးငှားအသုံးပြုထားသော စကား လုံးများမှာ -

- ဂြို၊ ဣ
- ဗြဟ္မာ၊ ဗြဟ္မဏ
- မာလီ၊ ဘရဏီ

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

---

¹ loan translation
² loan combination
³ abbreviation
⁴ code - mixing
⁵ တင်လှ၊ ၁၉၆၆၊ ၂၆၇

မွန်ဘာသာစကားမှ တိုက်ရိုက်ချေးငှား အသုံးပြုထားသောစကားလုံးများမှာ -
လမု၊ ခမောက်၊ တံငါ၊ ဝဲ၊ တမော့

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

ရှမ်းဘာသာစကားမှ တိုက်ရိုက်ချေးငှား အသုံးပြုထားသော စကားလုံးများမှာ -
ဟော်၊ ထမုန်၊ ပင်လယ်

စသည့် စကားလုံးများဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှ တိုက်ရိုက်ချေးငှားအသုံးပြုထားသော စကားလုံးများမှာ -

Projector	Format	Power Point
Certificate	Lunch	Dinner
Linguistics	Semantics	Sociolinguistics
Microsoft Word	PageMaker	Shortcut

စသည့် စကားလုံးများဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာတို့သည် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း မတူသော ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ အင်္ဂလိပ်စသည့် ဘာသာစကားများမှနေ၍ စကားလုံးများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းမရှိဘဲ မူလအသွင်အပြင်အတိုင်း တိုက်ရိုက်ချေးငှား ရယူအသုံးပြုခဲ့ကြခြင်းဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားတွင် စကားလုံးအသစ်များ တိုးပွားဝင်ရောက်လာခဲ့ပါသည်။

၃။ အသံဖလှယ်ချေးငှားခြင်း

ဘာသာစကားထိတွေ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အကြောင်းများကြောင့် မြန်မာတို့သည် မိမိတို့နှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားများမှနေ၍ စကားလုံးများကို အသံဖလှယ်ချေးငှား ရယူခဲ့ကြပါသည်။

အသံဖလှယ်ချေးငှားခြင်းဟူသည် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားနှစ်ခု ထိတွေ့ရာတွင် အခြားသော ဘာသာစကားမှ စကားလုံးများကို အနီးစပ်ဆုံးအသံဖလှယ်၍လည်းကောင်း၊ မူလစကားလုံး၏ အသွင်ကိုပြုပြင်ပြောင်းလဲကာ ရွတ်ဆိုရလွယ်ကူအောင်ပြုလုပ်၍ အသံဖလှယ်ချေးငှား ရယူအသုံးပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာခြားစကားလုံး၏ အခြေခံပုဒ်တွင်ပါသော အက္ခရာအချို့ကို ပယ်၍ဖြစ်စေ၊ အခြေခံပုဒ် တွင် အက္ခရာအချို့ကို ဖြည့်စွက်၍ဖြစ်စေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း^၁ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ပါဠိဘာသာစကားမှ အသံဖလှယ်ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးများစွာရှိပါသည်။ ဤတွင် ပါဠိဘာသာစကားမှ စကားလုံးကိုဦးစွာဖော်ပြပြီး မြန်မာဘာသာစကားက အသံဖလှယ် ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးကို နောက်မှနေ၍ ဖော်ပြပါမည်။

အင်္ဂ	- အင်္ဂါ	ထူပ	- ထူပါ	ရူပ	- ရူပါ	သာသန	- သာသနာ
သိရီ	- သီရိ	ပိယ	- ပယ	ဟိရီ	- ဟီရိ	ဝိရိယ	- ဝီရိယ
နိဗ္ဗာန	- နိဗ္ဗာန်	ဂုဏ	- ဂုဏ်	ဉာဏ	- ဉာဏ်	ကထိန	- ကထိန်
မဂ္ဂ	- မဂ်	စိတ္တ	- စိတ်	စက္က	- စက်	မဂ္ဂင်	- မဂင်

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

^၁ တင်လှ၊ ၁၉၆၆၊ ၂၆၈

မြန်မာဘာသာစကားတွင် သက္ကတဘာသာစကားမှ အသံဖလှယ်ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးများရှိပါသည်။ ဤတွင် သက္ကတဘာသာစကားမှ စကားလုံးကိုဦးစွာဖော်ပြပြီး မြန်မာဘာသာစကားက အသံဖလှယ် ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးကို နောက်ကဖော်ပြပါမည်။

တြိ	- သ္မိ	ကုက္ကံမ	- ကုကမံ	ပရိပဒ်	- ပရိသတ်
စကြ	- စကြာ	မန္တ	- မန္တရာ	ယန္တ	- ယန္တရာ
စကြဝါလ	- စကြာဝဠာ	ပြေတ	- ပြိတ္တာ	ဟောရာ	- ဟူးရာ
ပုရာဏ	- ပုရာဏ်	ပါဒ	- ပါဒ်	မိန	- မိန်
ခဏ္ဍ	- ခန်း	လူ	- ဂ်	ကဗျာ	- ကန်

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် မွန်ဘာသာစကားမှ အသံဖလှယ်ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးများရှိပါသည်။ ဤတွင်မွန်ဘာသာစကားမှ စကားလုံးကိုဦးစွာဖော်ပြပြီး မြန်မာဘာသာစကားက အသံ ဖလှယ် ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးကို နောက်ကဖော်ပြပါမည်။

ကျာက်	- ကျိုက်	ဝဝ်	- ဝေါ	ကဒါတ်	- ကဒတ်
တို့င်	- တမန်	ဂွိုင်	- ဂနိုင်	ကျာက်ထဝ်	- ကျိုက်ထို
ဇြပ်	- ဇရပ်	စြို	- စရွေး	အိုတ်သို	- ဥသို
ကနွံဝ်	- ကတော်	ကချရင်	- ကကူရံ	မုချင်	- မုဒံ

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ရှမ်းဘာသာစကားမှ အသံဖလှယ်ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးများရှိပါသည်။ ဤတွင် ရှမ်းဘာသာစကားမှ စကားလုံးကိုဦးစွာဖော်ပြပြီး မြန်မာဘာသာစကားက အသံ ဖလှယ် ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးကို နောက်ကဖော်ပြပါမည်။

ခေါက်လမ်	- ခဲလံ	ခေါက်ပွတ်	- ခေါပုတ်	ခေါက်ဆွိုင်း	- ခေါက်ဆွဲ
မက်မန့်	- မက်မန်း	မက်လမ်	- မက်လင်	စဝ်ဖ	- စော်ဘွား

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှ အသံဖလှယ်ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးများ ရှိပါသည်။ ဤတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှ စကားလုံးကိုဦးစွာဖော်ပြပြီး မြန်မာဘာသာ စကားက အသံဖလှယ်ချေးငှားယူထားသော စကားလုံးကို နောက်ကဖော်ပြပါမည်။

Phone	-	ဖုန်း	Camera	-	ကင်မရာ
Key pad	-	ကီးပတ်	Key board	-	ကီးဘုတ်
Journal	-	ဂျာနယ်	Sofa	-	ဆိုဖာ
Shirt	-	ရှပ်	Plastic	-	ပလတ်စတစ်
Sette	-	ဆက်တီ	Blouse	-	ဘလောက်စ်
Wine	-	ဝိုင်	Whisky	-	ဝီစကီ
Plug	-	ပလတ်	Engine	-	အင်ဂျင်
Gay	-	ဂေး	Gipsy	-	ဂျစ်ပစီ

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါ စကားလုံးများသည် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်း မတူသော ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ အင်္ဂလိပ်စသည့် ဘာသာစကားများမှနေ၍ စကားလုံးများကို အသံဖလှယ် ချေးငှားရယူ၍ အသုံးပြုခဲ့ကြခြင်းဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားတွင် စကားလုံးအသစ်များ များစွာတိုးပွား ဝင်ရောက်လာခဲ့ပါသည်။

၃။ ဘာသာပြန်မွေးစားခြင်း

ဘာသာစကားထိတွေ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အကြောင်းများကြောင့် မြန်မာတို့သည် မိမိတို့နှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကား များမှနေ၍ စကားလုံးများကို ဘာသာပြန်မွေးစားခြင်းနည်းဖြင့် စကားလုံးများ တိုးပွားအောင် ကြံဆခဲ့ကြ ပါသည်။

ဘာသာခြားဝေါဟာရတစ်ရပ်ကို မူရင်းပိုဒ်မှ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ ဆီလျော်အောင်ဖြစ်စေ၊ ဘာသာပြန်မွေးစားခြင်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုထားသည့်အတိုင်း ဘာသာပြန်မွေးစားခြင်းဟူသည် ဘာသာ စကား အဖွဲ့အစည်း မတူသောဘာသာစကားနှစ်ခုတို့ ထိတွေ့ရာတွင် အခြားသောဘာသာစကားမှ စကားလုံးများကို မိမိဘာသာစကားသို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပြန်ဆို၍ မိမိ၏စကားအသုံးအနှုန်းဖြစ်အောင် မွေးစားရယူခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာပြန်မွေးစားရာ၌ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်မွေးစားခြင်းနှင့် မြန်မာမှုပြု၍ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန် မွေးစားခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ပါဠိဘာသာစကားမှ ဘာသာပြန် မွေးစားထားသော စကားလုံးများမှာ -

- ဒုက္ခ = ဆင်းရဲခြင်း   သုခ = ချမ်းသာခြင်း   ဘဝ = ဖြစ်ခြင်း
- လောဘ = တပ်မက်ခြင်း   ဒေါသ = စိတ်ဆိုးခြင်း   မောဟ = တွေဝေခြင်း
- ဂါရဝ = ရိုသေခြင်း   ဓမ္မ = တရား ထာဝရ = အမြဲတည်ခြင်း
- ဓမ္မရာဇ = တရားမင်း   ရာဇပုတ္တ = မင်းသား   ဓမ္မသာလာ = တရားအိမ်
- ကာလရာဇ = ကောင်းမြတ်သောအခါ   ကာလသမ္ပတ္တိ = ခေတ်ကောင်း၊အခါကောင်း
- ဒုဗ္ဗိက္ခ = ငတ်မွတ်ခေါင်းပါခြင်း

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း သက္ကတဘာသာစကားမှ ဘာသာပြန်မွေးစားထားသော စကား လုံးများမှာ -

- ယဝ = စပါး   စရည်း = အိုးကြီး   မစရီ = ငရုတ်၊ ငရုတ်ကောင်း
- မာလီ = ဥယျာဉ်မှူး   ဒွန်းစက္ကား = သူတောင်းစား   အမြုတေ = အနှစ်

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း မွန်ဘာသာစကားမှ ဘာသာပြန်မွေးစားထားသော စကားလုံးများမှာ -

- ကတုတ်   = ကျင်း   ကနား = ပရိသတ်စုဝေးရာတဲ
- စလောင်း   = အထွတ်ပါသောအဖုံး   မောင်းမ = ဘုရင်မိဖုရားတို့၏ ရံရွေတော်

° တင်လှ၊ ၁၉၆၆၊ ၂၇၀

တမော့ = ကျောက်ဆစ်အတတ် ဥသယံ = အလုံးစုံ၊ အားလုံး
စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ရှမ်းဘာသာစကားမှ ဘာသာပြန်မွေးစားထားသော စကားလုံးများမှာ -

ထမုန် = ရွာသူကြီး ခန္တီး = ရွှေမြေ ဟော် = ရှမ်းစော်ဘွားတို့နေထိုင်ရာစံအိမ်
စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှ ဘာသာပြန်မွေးစားထားသော စကားလုံးများမှာ -

Rice cooker = ထမင်းပေါင်းအိုး	Hand book = လက်စွဲစာအုပ်
Explo control = ပေါက်ကွဲမှုထိန်းပစ္စည်း	Hand phone = လက်ကိုင်ဖုန်း
Trade mark = ကုန်သွယ်မှုအမှတ်အသား	New generation = မျိုးဆက်သစ်
A`ir-pollution = လေထုညစ်ညမ်းမှု	Water-pollution = ရေထုညစ်ညမ်းမှု
Generator = လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်	Transformer = လျှပ်တာပြောင်း

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

၃.၄။ ပေါင်းစပ်မွေးစားခြင်း

ဘာသာစကားထိတွေ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အကြောင်းများကြောင့် မြန်မာတို့သည် မိမိတို့နှင့်ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားများမှနေ၍ စကားလုံးများကို ပေါင်းစပ်မွေးစားခြင်းနည်းဖြင့် စကားလုံးများ တိုးပွားအောင် ကြံဆခဲ့ကြပါသည်။

ပေါင်းစပ်မွေးစားခြင်းသည် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားမှ စကားလုံးများ မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း အသားကျဝင်ရောက်လာပြီးနောက် ထိုစကားလုံးများကို အခြားစကားလုံးများနှင့် ထပ်မံပေါင်းစပ်ကာ စကားလုံးအသစ်များအဖြစ် မွေးစားရယူကာ အသုံးပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အတွေးအခေါ်သစ်၊ လူမှုကိစ္စသစ်တို့အတွက် လိုအပ်သောစကားလုံးအသစ် ဖန်တီးရာတွင် လွယ်ကူသောနည်းမှာ စကားလုံးများ ပေါင်းစပ်ခြင်းနည်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ စကားလုံးတစ်လုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်တစ်ခုစီကို ပေါင်းစပ်ကာ လိုအပ်သောအနက်ရအောင် သုံးစွဲသောနည်းသည် စကားလုံးများ ပေါင်းစပ်ခြင်းနည်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ပေါင်းစပ်ရာတွင် စကားလုံးများကိုနှစ်လုံး၊ သုံးလုံး၊ လေးလုံး စသည့်ဖြင့် လိုအပ်သလို ပေါင်းစပ်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ပါဠိဘာသာစကားနှင့်ပေါင်းစပ်ပြီး မြန်မာစကားအဖြစ်ရယူ အသုံးပြုထားသော စကားလုံးများမှာ -

ကညာ (ပါဠိ)	+	ပျို	(မြန်မာ)	=	ကညာပျို
သီလ (ပါဠိ)	+	ရှင်	(မြန်မာ)	=	သီလရှင်
ဒုက္ခ (ပါဠိ)	+	သည်	(မြန်မာ)	=	ဒုက္ခသည်

° အောင်မြင်ဦး၊ ၁၉၉၇၊ ၂၀၆

ဇာတိ (ပါဠိ)	+	သွေး (မြန်မာ)	=	ဇာတိသွေး
မေတ္တာ (ပါဠိ)	+	စာ (မြန်မာ)	=	မေတ္တာစာ
ကရုဏာ(ပါဠိ)	+	ရှင် (မြန်မာ)	=	ကရုဏာရှင်
ပညာ (ပါဠိ)	+	ရှင် (မြန်မာ)	=	ပညာရှင်

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း သက္ကတဘာသာစကားနှင့် ပေါင်းစပ်ပြီး မြန်မာစကားအဖြစ်ရယူ အသုံးပြု ထားသော စကားလုံးများမှာ -

စကြာ (သက္ကတ)	+	မင်း (မြန်မာ)	=	စကြာမင်း
ဖာလာ (သက္ကတ)	+	စေ့ (မြန်မာ)	=	ဖာလာစေ့
ပရိသတ်(သက္ကတ)	+	များ (မြန်မာ)	=	ပရိသတ်များ
ကရား (သက္ကတ)	+	အိုး (မြန်မာ)	=	ကရားအိုး
ဒင်္ဂါး (သက္ကတ)	+	ပြား (မြန်မာ)	=	ဒင်္ဂါးပြား
ပန်တျာ(သက္ကတ)	+	ကျောင်း(မြန်မာ)	=	ပန်တျာကျောင်း

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း မွန်ဘာသာစကားနှင့်ပေါင်းစပ်ပြီး မြန်မာစကားအဖြစ်ရယူ အသုံးပြုထားသော စကားလုံးများမှာ -

ကဒတ် (မွန်)	+	ဥ (မြန်မာ)	=	ကဒတ်ဥ
လမု (မွန်)	+	ပင် (မြန်မာ)	=	လမုပင်
မြဲ (မွန်)	+	တိုက် (မြန်မာ)	=	မြဲတိုက်
ခဝဲ (မွန်)	+	သီး (မြန်မာ)	=	ခဝဲသီး
တံငါ (မွန်)	+	သည် (မြန်မာ)	=	တံငါသည်
ဇရပ် (မွန်)	+	တန်ဆောင်း (မြန်မာ)	=	ဇရပ်တန်ဆောင်း
စလောင်း (မွန်)	+	ဖုံး (မြန်မာ)	=	စလောင်းဖုံး
ကတွတ် (မွန်)	+	ပင် (မြန်မာ)	=	ကတွတ်ပင်
ဒီ (မွန်)	+	ရေ (မြန်မာ)	=	ဒီရေ
ခရာ (မွန်)	+	ပင် (မြန်မာ)	=	ခရာပင်
ကနား (မွန်)	+	ဖျင်း (မြန်မာ)	=	ကနားဖျင်း

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ရှမ်းဘာသာစကားနှင့် ပေါင်းစပ်ပြီး မြန်မာစကားအဖြစ် ရယူ အသုံးပြုထားသော စကားလုံးများမှာ -

ခေါပုတ (ရှမ်း)	+	ပြား (မြန်မာ)	=	ခေါပုတ်ပြား
ခေါက်ဆွဲ (ရှမ်း)	+	ခြောက် (မြန်မာ)	=	ခေါက်ဆွဲခြောက်
မက်မန်း (ရှမ်း)	+	ပင် (မြန်မာ)	=	မက်မန်းပင်
မက်မွန် (ရှမ်း)	+	သီး (မြန်မာ)	=	မက်မွန်သီး
မက်လင် (ရှမ်း)	+	ချဉ် (မြန်မာ)	=	မက်လင်ချဉ်
ဟော် (ရှမ်း)	+	နန်း (မြန်မာ)	=	ဟော်နန်း

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနှင့်ပေါင်းစပ်ပြီး မြန်မာစကားအဖြစ် ရယူ အသုံးပြု ထားသော စကားလုံးများမှာ -

ကေဘယ်လ် (အင်္ဂလိပ်)	+	ကြိုး (မြန်မာ)	=	ကေဘယ်လ်ကြိုး
ဗိုင်းရပ်စ် (အင်္ဂလိပ်)	+	ပိုး (မြန်မာ)	=	ဗိုင်းရပ်စ်ပိုး
ဘက်ထရီ (အင်္ဂလိပ်)	+	အိုး (မြန်မာ)	=	ဘက်ထရီအိုး
ပလတ် (အင်္ဂလိပ်)	+	ပေါက် (မြန်မာ)	=	ပလတ်ပေါက်
မိုက်ကရိုဝေ့ဖ် (အင်္ဂလိပ်)	+	မီးဖို (မြန်မာ)	=	မိုက်ကရိုဝေ့ဖ်မီးဖို
ပလက်တီနမ် (အင်္ဂလိပ်)	+	ကြိုး (မြန်မာ)	=	ပလက်တီနမ်ကြိုး
ဘုတ် (အင်္ဂလိပ်)	+	အဖွဲ့ (မြန်မာ)	=	ဘုတ်အဖွဲ့
ကိတ် (အင်္ဂလိပ်)	+	မုန့် (မြန်မာ)	=	ကိတ်မုန့်
မက် (အင်္ဂလိပ်)	+	ခွက် (မြန်မာ)	=	မက်ခွက်
စတီယာ (အင်္ဂလိပ်)	+	တိုင် (မြန်မာ)	=	စတီယာတိုင်
မိတ်ကပ် (အင်္ဂလိပ်)	+	ဗူး (မြန်မာ)	=	မိတ်ကပ်ဗူး
ရာဘာ (အင်္ဂလိပ်)	+	ပြား (မြန်မာ)	=	ရာဘာပြား

စသည့် စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

၃။ အတိုကောက်အသုံးပြုခြင်း

ဘာသာစကားထိတွေ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အကြောင်းများကြောင့် မြန်မာတို့သည် မိမိတို့နှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကား များမှနေ၍ စကားလုံးများကို အတိုကောက်အသုံးပြုခြင်းနည်းဖြင့် မိမိတို့ဘာသာစကားတွင် စကားလုံး များ တိုးပွားအောင်ကြံဆခဲ့ကြပါသည်။

ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားနှစ်ခုထိတွေ့ရာတွင် အခြားဘာသာစကားမှ စကားလုံးများကို အတိုကောက်ရယူရာတွင် အနောက်စကားလုံးကိုဖြုတ်၍ အစ စကားလုံးကိုယူကာ အတိုကောက် အသုံးပြုခြင်း၊ အစစကားလုံးကိုဖြုတ်၍ အနောက်စကားလုံးကိုယူကာ အတိုကောက် အသုံး ပြုခြင်း၊ စကားလုံး၏ အစအကွာရာတစ်လုံးချင်းကို ရယူအသုံးပြု၍ ထိုစကားလုံးကိုပေါင်း၍ အသံပြန်ထ ကံကာ အတိုကောက် စကားလုံးအဖြစ် ရယူအသုံးပြုခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

အတိုကောက်စကားလုံးများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဘိဓာန်တွင်မဖွင့်သော်လည်း လူမှုပတ်ဝန်းကျင် တွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြန်အလှန်နားလည်စွာ အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ မြန်မာဘာသာစကားမှ အတိုကောက်ရယူအသုံးပြုထားသော ဘာသာစကားမှာ ပါဠိဘာသာစကားနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား တို့ဖြစ်သည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ပါဠိဘာသာစကားမှ အတိုကောက်စကားလုံးများအဖြစ် ရယူ အသုံးပြုလျက်ရှိသော စကားလုံးများမှာ -

ပါမောက္ခချုပ်	ကို	ပါချုပ်
ဒုတိယပါမောက္ခချုပ်	ကို	ဒု-ချုပ်
ကေသာ	ကို	ကေ
ဥပမာ	ကို	ပမာ
စတုတ္ထ	ကို	စတု

ပဉ္စမ	ကို	ပဉ္စ
အဋ္ဌကထာ	ကို	ကထာ

စသည်ဖြင့် အတိုကောက်စကားလုံးများ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှ အတိုကောက် ရယူအသုံးပြုလျက်ရှိ သော စကားလုံးများမှာ -

Automatic Teller Machine	= ATM	= အေတီအမ်
Non Government Organization	= NGO	= အန်ဂျီအို
Acquired Immunodeficiency Syndrome	= AIDS	= အေအိုင်ဒီအက်စ် = အိတ်စ်
Yet Another Hierarchical Officious Oracle	= Yahoo	= ရာဟူး
Global Organization of Oriented Group	= Google	= ဂူဂဲလ်
Language of Earth		

စသည့် အတိုကောက်စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

အတိုကောက်စကားလုံးများ အသုံးပြုခြင်းသည် ခေါ်ဆိုရ၊ ရွတ်ဆိုရ လွယ်ကူစေခြင်း၊ ရေးသား ရာတွင် လျင်မြန်လွယ်ကူစေခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေသဖြင့် အသုံးပြုမှုများပြားပါသည်။

၃။၆။ စကားသင်္ကေတရောသုံးခြင်း

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ဘာသာစကားများနှင့် ထိတွေ့ရာမှ ထိုဘာသာခြားစကားကို မိမိဘာသာစကားအသုံးပြုနေစဉ်အတွင်း တစ်ပါတည်းရောနှော အသုံးပြုလေ့ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

စကားသင်္ကေတရောသုံးခြင်းဟူသည် ဘာသာစကားတစ်မျိုးကို အခြေခံ၍ အခြေခံအားဖြင့် သုံးစွဲ နေစဉ်အတွင်း အခြားဘာသာစကားတစ်မျိုး၏ အစိတ်အပိုင်းများကို ရောနှောအသုံးပြုခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း စကားသင်္ကေတရောနှောအသုံးပြုခြင်းကို ပါဠိဘာသာစကားနှင့် အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားမှစကားလုံးများကို အများဆုံး ရယူအသုံးပြုသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

စကားသင်္ကေတရောသုံးခြင်းသည် မြန်မာဘာသာစကား ပြောဆိုအသုံးပြုနေစဉ်အတွင်း ဘာသာ ခြားစကားရှိ အစိတ်အပိုင်းများကို တိုက်ရိုက်ထည့်သွင်း အသုံးပြုပြောဆိုခြင်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အသုံးပြုခြင်းကို အပြောဘာသာစကား^၂ တွင်လည်းကောင်း၊ အရေးဘာသာစကား^၃တွင်လည်းကောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အစိတ်အပိုင်း ဟုဆိုရာတွင် စကားလုံး^၄ များ အများဆုံးဖြစ်နိုင်သော်လည်း ပုဒ်စု^၅ နှင့် ထို့ထက် ပိုကြီးသော ယူနစ်^၆ များလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ပါဠိဘာသာစကားမှ စကားလုံးများကို မြန်မာဘာသာစကားပြောဆိုနေစဉ်အတွင်း တိုက်ရိုက် ရောနှော အသုံးပြုပုံမှာ -

---

^၁ အောင်မြင်ဦး၊ ၂၀၀၅၊ ၅၂
^၂ spoken language
^၃ written language
^၄ word
^၅ phrase
^၆ unit

- “ဒါန” နဲ့ “သီလ” မပါရင် သေခါမှ သိမတဲ့။
- သူတော့ ဒီအတိုင်းဆက်သွားနေရင် “ဒုက္ခ” များတော့မှာပဲ။
- ကောင်းတာလုပ်ပေမဲ့ တစ်ခါတစ်လေ “လောက”ကြီးက မတရားဘူး။
- လူတိုင်း “ဇာတိ ဇရာ မရဏ” ဆိုတဲ့တရားနဲ့ မလွတ်ကင်းနိုင်ဘူး။
- သူငယ်ချင်းရေ မင်း “ကိစ္စ” အဆင်ပြေသွားပလား။

စသည်ဖြင့် စကားသင်္ကေတရောနှော အသုံးပြုသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား ရောနှောအသုံးပြုမှုကို

- သူငယ်ချင်းရေ နီနီကို Contact လုပ်လိုက်ဦးနော်။
- ဒီတစ်ပတ် Sunday , Shopping ထွက်ရအောင်လေ။
- ငါ့အသားအရေက Sensative Skin ဖြစ်နေတယ်ဟယ်။
- ငါက Pop သီချင်းလေးတွေပဲ ကြိုက်တာ။
- Public ဧရိယာထဲမှာ မဟုတ်တာ မလုပ်သင့်ပါ။
- လေဆိပ်၏ ပြည်ပထွက်ခွာ Departure အခန်းဘေးတွင်။

စသည်ဖြင့် အပြောနှင့်အရေး နှစ်မျိုးစလုံးတွင် စကားသင်္ကေတ ရောနှောအသုံးပြုသည်ကို တွေ့ရသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းတွင် ဘာသာစကားထိတွေ့မှုနှင့် ထိတွေ့မှုပုံစံများကို တင်ပြရာတွင် မြန်မာဘာသာ စကားနှင့် ဘာသာစကားအဖွဲ့အစည်းမတူသော ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ အင်္ဂလိပ်စသည့် ဘာသာစကား များထိတွေ့မှုတို့ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ဤတွင် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ဘာသာစကား အဖွဲ့အစည်းမတူသော ထိုဘာသာစကားတို့သည် ဘာသာစကားများထိတွေ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများ ဖြစ်သော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည့် အကြောင်းတရားများထဲမှ အကြောင်းတရားတစ်ခု (သို့မဟုတ်) တစ်ခုထက်ပိုသော အကြောင်းတို့နှင့် ထိတွေ့ခဲ့ကြပြီးနောက် မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ထိုဘာသာစကားမှ စကားလုံးများ ဝင်ရောက်လာမှုကို စကားလုံးများနှင့် သာဓကပြလေ့လာတင်ပြရာတွင် နာမ်စကားလုံးများကို အဓိကထား လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ပါဠိဘာသာစကား၊ သက္ကတဘာသာစကားတို့သည် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အကြောင်းတရားတို့အရ ထိတွေ့ခဲ့ကြပါသည်။ လူမှုရေးအရဆိုရာ၌ လူမှုရေးအရထိတွေ့မှုတွင် အကျိုး ဝင်သော ဘာသာရေးအကြောင်းတရားကြောင့် ထိတွေ့ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာတို့သည် ပုဂံခေတ် မတိုင်မီကပင် ပျူလူမျိုးနှင့်မွန်လူမျိုးတို့ထံမှ အယူဝါဒများကို လက်ခံခဲ့ကြသည်။ ထိုအယူဝါဒများမှ တစ်ဆင့်ပါဠိဘာသာစကားနှင့် သက္ကတဘာသာစကားတို့သည် မြန်မာဘာသာစကားအတွင်းသို့ ရောက်ရှိ ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မွန်လူမျိုးနှင့် ရှမ်းလူမျိုးတို့မှာမူ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အတူတကွမှီတင်း နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများဖြစ်ကြသည်။ သို့သော်ဘာသာစကားမှာမူ မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ဘာသာ စကားအဖွဲ့အစည်းမတူပေ။ ထို့ကြောင့်မြန်မာဘာသာစကားနှင့် မွန်ဘာသာစကား၊ ရှမ်းဘာသာစကား တို့မှာမူ လူမှုရေးအရ ဘာသာစကား၊ စာပေယဉ်ကျေးမှုများ ဖလှယ်ရာမှလည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်း ချစ်ခင်ရင်းနှီးစွာ အိမ်ထောင်ပြုပေါင်းသင်း ကြရာမှလည်းကောင်း ဘာသာစကားထိတွေ့မှု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှာမူ မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ပထမဦးစွာ စီးပွားရေးအရ ထိတွေ့ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင်မူ နိုင်ငံရေးအရ ထိတွေ့ခဲ့ကြသည်။ ယနေ့ခေတ်တွင်မူ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးများအရ လည်းကောင်း ထိတွေ့လျက်ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာသုံးဘာသာစကားဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားသည် လူမှုရေးတွင်ပါဝင်သော ပညာရေးအရလည်း ထိတွေ့မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားသည် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး စသည့် အကြောင်းရင်း သုံးရပ်လုံးနှင့် ထိတွေ့ခဲ့ပါသည်။ လူနေမှုအသုံးအဆောင်ပစ္စည်း လိုအပ်ချက်များကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပညာရေး လိုအပ်ချက်များကြောင့်လည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားသည် မြန်မာ ဘာသာစကားနှင့် ဆက်လက် ထိတွေ့လျက် ရှိနေဦးမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာစကားထိတွေ့မှုကို လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှကြည့်ရမည်ဆိုလျှင် မိမိတို့ မြန်မာဘာသာ စကားအတွက် ဤသို့စကားလုံးများတိုးပွားအောင် ကြံဆောင်ကြိုးပမ်းခြင်းသည် လူထုလူတန်းစား အလွှာ အသီးသီး၏ လူမှုဆက်ဆံရေးကိုကိုယ်စားပြုလျက်ရှိပြီး လူမှုပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးတို့ကို ပိုမိုပြေပြစ် စေသည်။ ဘာသာစကား အသုံးပြုရာတွင် စကားလုံးဝေါဟာရများ ပိုမိုကြွယ်ဝလာပြီးအသုံးပြုရ ပိုမို လွယ်ကူ အဆင်ပြေစေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆမိပါသည်။

နိဂုံး

မြန်မာဘာသာစကားသည် ပါဠိဘာသာစကား၊ သက္ကတဘာသာစကား၊ မွန်ဘာသာစကား၊ ရှမ်း ဘာသာစကား၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားစသည့် ဘာသာစကားများနှင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အကြောင်းတရားများအရ ထိတွေ့ခဲ့ပြီးနောက် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော ထိတွေ့မှုပုံစံများဖြင့်ထိတွေ့ကာ ထိုဘာသာစကားများမှ စကားလုံးများကို မြန်မာဘာသာစကားအတွင်း ရယူအသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် မိမိတို့မြန်မာဘာသာစကားတွင် စကားလုံးဝေါဟာရအသစ်များ ပိုမိုတိုးပွားအောင် ကြံဆောင် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ ဤသို့လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှ မိမိတို့မြန်မာဘာသာစကားတွင် စကားလုံးများ တိုးပွားအောင် ကြံဆောင်ကြိုးပမ်းခြင်းသည် လူထုလူတန်းစား အလွှာအသီးသီး၏ လူမှုဆက်ဆံရေးကို ကိုယ်စားပြုလျက်ရှိပြီး လူမှုပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး တို့ကို ပိုမိုပြေပြစ်စေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆမိပါသည်။ ထိုသို့မိမိတို့မြန်မာဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ကြိုးပမ်းစွမ်းဆောင်ခဲ့ကြသော ရှေးအဆကဆက် မြန်မာကြီးတို့၏ ကျေးဇူးကိုအထူးသိတတ်မှုဖြင့် မိမိတို့မြန်မာဘာသာစကား၊ မြန်မာစာပေဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် အောင် ဆက်လက်ကြိုးစားဆောင်ရွက်သင့်ပါကြောင်း တိုက်တွန်းလျက်စာတမ်းကို နိဂုံးချုပ်တင်ပြအပ်ပါ သည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

ကို၊ ဦး။ (၁၉၆၈)။ မြန်မာပြည်ပါဠိစာပေခေတ်ဦး။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ လူမှုရေးသိပ္ပံဂျာနယ်။ ရန်ကုန်။ ၂၀-၃၇။
 ကြန်၊ ဒေါ်။ (၁၉၇၈)။ ဗြိတိသျှခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အခေါ်အဝေါ်များ။ နိုင်ငံသမိုင်းသုတေသန စာစောင် ၂။
 နိုင်ငံသမိုင်းသုတေသနဦးစီးဌာန။ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန။ ၁၂၃-၁၂၉။
 ခင်မင်၊ မောင်၊ (၁၉၉၂)။ မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင်များနှင့်ဘာသာစကားအမြင်။ ရန်ကုန်။ ဆုစာပေ။
 ခင်မင်၊ မောင်၊ (၁၉၉၂)။ (၂၀၀၁)။ တစ်သံနှစ်သံ သုံးလေးသံ ။ ရန်ကုန်။ ရှုစာပေ။
 ခင်ဝင်းကြည်၊ ဒေါ်။ (၁၉၇၂)။ ပါဠိဘာသာနိဒါန်း ။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များစာအုပ်ထုတ်ဝေရေးကော်မတီ။
 ချမ်းမြ၊ ဦး။ (၁၉၇၈)။ မွန်စကားမှ ကောက်ယူမွေးစားထားသော မြန်မာဝေါဟာရစကားလုံးများ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံစာပေနှင့် လူမှုရေးသိပ္ပံဂျာနယ်။ အတွဲ(၁)၊ အပိုင်း(၁)၊ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။
၂၆၃-၂၇၀။

တင်လှ၊ ဦး။ (၁၉၆၆)။ ဘာသာနှင့်စာပေ။ ရန်ကုန်၊ အောင်မြင်စာပေ။

တင်လှ၊ ဦး။ (၁၉၆၈)။ ဘာသာစကားသည်ပြောင်းလဲတတ်သော သဘောရှိသည်။ တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာ စာစောင်။
အတွဲ(၃)၊ အပိုင်း(၄)။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။ ၂၁၃-၂၂၄။

တင်လှ၊ ဦး။ (၁၉၆၉)။ ပါဠိမှတိုက်ရိုက်ပြန်ယူသည့် မြန်မာအသုံးအနှုန်းများ။ တက္ကသိုလ်ပညာ
ပဒေသာစာစောင် ။ အတွဲ(၄)၊ အပိုင်း(၃)။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။ ၁၅၁-၁၈၃။

တင်လှ၊ ဦး။ (၁၉၇၀)။ မြန်မာစကားလုံးသစ်ဖြစ်ပေါ်ဖန်တီးမှုများ။ တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာစာစောင်။
အတွဲ (၅)၊ အပိုင်း (၃)။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။ ၅၃-၈၃။

တင်လှ၊ ဦး။ (၁၉၇၀)။ ရှေးဟောင်းအိန္ဒိယယဉ်ကျေးမှု။ တက္ကသိုလ်ပညာ ပဒေသာစာစောင်။
အတွဲ (၅)၊ အပိုင်း (၄)။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။ ၅၉-၈၈။

ထင်၊ မောင်။ (၁၉၇၃)။ ဘာသာပြန်သည့် ရှိအပ်သောအရည်အချင်း။ စာအုပ်စာပေ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။
ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၁၉၉၅)။ ဘာသာဗေဒ။ ရန်ကုန်၊ ဂျီအီးစီပညာရေးသမဝါယမလီမိတက်။

ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၁၉၉၆)။ သဒ္ဒဗေဒ။ ရန်ကုန်တက်လမ်းစာပေ။

ထွန်းရွှေ၊ ဦး။ (၁၉၆၈)။ ခေတ်သုံးခေတ် မွန်ကျောက်စာအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်ဇေယျပညာပုံနှိပ်တိုက်။
နိုင်ပန်းလှ။ (၁၉၉၈)။ သုတေသနစာပေများ။ ရန်ကုန်မွေးစာပေ။

မြင့်ဆွေ၊ ဦး။ (၁၉၆၈)။ သက္ကတနှင့်မြန်မာစာပေဆက်သွယ်ပုံ။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံစာပေနှင့် လူမှုရေးသိပ္ပံဂျာနယ်။
အတွဲ(၁)၊ အပိုင်း(၂)။ ၂၇၁-၂၈၃။

မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။ (၁၉၉၁)။ မြန်မာအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်၊ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း။

မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။ (၁၉၉၉)။ ခရီးဆောင်မြန်မာအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

ရွှေသွင်၊ ဦး။ (၁၉၆၉)။ အသုံးချသဒ္ဒဗေဒ။ တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာစာစောင်၊ အတွဲ(၄)၊ အပိုင်း(၄)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်
များပုံနှိပ်တိုက်။ ၁၅-၃၆

ရွှေသွင်၊ ဦး။ (၁၉၆၉)။ အသုံးချသဒ္ဒဗေဒ။ တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာစာစောင်၊ အတွဲ(၄)၊ အပိုင်း(၄)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်
များပုံနှိပ်တိုက်။ ၁၅-၃၆

သာမြတ်၊ ဦး(သီရိပျံချီ)။ (၁၉၅၆)။ မွန်မြန်မာအက္ခရာသမိုင်း၊ ရန်ကုန်စာပေဗိမာန်။

သိန်းနိုင်၊ ဦး။ (၂၀၀၂)။ ဘာသာစကားကိုအသုံးပြုပုံအမျိုးမျိုး၊ မြန်မာစာသုတေသနဂျာနယ်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊
မြန်မာစာ ဌာန။၂၁-၂၈။

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာအဘိဓာန်၊ (၂၀၀၁)။ ရန်ကုန်မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

အောင်မြင့်ဦး၊ ဦး။ (၁၉၉၇)။ နေ့စဉ်သုံးမြန်မာဘာသာစကားတွင် စကားလုံးသစ် ဖြစ်ပေါ် ပြောင်းလဲမှုများ၊ မြန်မာစာ
သုတေသနဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၁) ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာဌာန။ ၁၉၆-၂၂၀။

အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၃)။ လူမှုဘာသာဗေဒမိတ်ဆက်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာဌာန။

အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၄-၂၀၀၅)။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် စကားသင်္ကေတရောသုံးခြင်း၊ ပညာရေးဝန်ကြီး
ဌာန၊ ပညာရေးစုံညီပွဲတော်စာတမ်းဖတ်ပွဲ။

အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၅)။ လူမှုဘာသာဗေဒမိတ်ဆက်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာဌာန

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Chamber **21st Century Dictionary**. (1996). Published by Chamber.

Criper, C and Widdowson, H.G (1975). *Sociolinguistics* and Language teaching, Allen, J.P.

B and Corder. S, P (eds) Paper in Applied Linguistics, London. Volume 2, Oxford University Press.

Hudson, R.A. (1996). *Sociolinguistics*, 2nd ed. Cambridge, Cambridge University Press.

Pride, J.B and Holnes, Janet. (1974). *Sociolinguistics*, Panguin Books Ltd.

Pride, J.B (1970). *The Social meaning of Language*. Oxford University Press.